

od resnega do smešnega le kratek korak.

Praznik, katerega se veseli staro in mlado, je brezdvoma najlepši zimski praznik Rojstva Gospodovega. Ta sveti Božični dan je radi svoje visoke verske dramatičnosti v cerkvi in družini neprimeren za vsako društveno predstavo. Pač pa nam božična doba nudi nešteto prilik, da se je spomnimo tudi na odra. V ta namen nam služijo igre: Na betlehemskih poljanah, Mojstra Križnika božični večer, Peterčkove poslednje sanje in Herod.

Za Novo leto, zlasti za Silvestrov večer so jako prikladne alegorije, ki obsegajo slovo starega leta in nastop novega. Na razpolago so tudi igre, kot n. pr. Dvanajstva ura, Zadnji dan i. t. d.

Otroških iger, ki so za zimsko se-

zno jako prikladne, je več. Navadnejše med njimi so: Palčki, Snegulčica, V kraljestvu miru in ljubezni i. t. d.

Pa tudi narodnih iger, ki spadajo v ta okvir, imamo precejšnje število. Omenjamo le nekatere: Skopuli, Dekle z biseri, Stari in mladi, Čarostrelc i. t. d.

Svetujemo vsem društvenim odrom, naj na podlagi tega zasmatka skrbijo pravočasno za primerni repertoar. Omenjene igre ima pod določeni pogoji na razpolago Prosvetna Zveza. Režiserji naj se takoj pobrigajo za primerne igrokaze, da je mogoče vloge že pravočasno spisati. Ustreči bomo seveda mogli le onim, ki se drže točno pogojev in se pravočasno priglasijo. Tudi v tem slučaju bo veljalo načelo: Kdor prej pride, prej melje.

KAKO VZGAJAMO DRUŠTVENE VODITELJE

Na to vprašanje, ki smo ga stavili v tretji številki »Našega čolničiča« je poslal najboljši odgovor predsednik Prosvetnega društva v Števerjanu. Temu članku dodamo najvažnejše misli iz drugih odgovorov, ki so nam došli. G. Hlede razvija naslednje misli:

V marsikateri vasi so se zbrali fantje in dekleta ter si z velikim veseljem ustanovili ali obnovili izobraževalno društvo. Sklicali so občni zbor ter izmed najboljših izvolili odbor. Odbor se je z veliko vnemo in požrtvovalnostjo lotil dela. Toda glej, takoj pri prvih sejah so se pokazale začetne težave. Prišle so različne zamotane stvari in odbor pri vsej svoji dobri volji si ni vedel pomagati. Vprašanja so ostala nerešena in mesto, da bi društvo živelo in delovalo, le životari. Vzrok temu je pomanjkanje društvenih voditeljev. Kakor morajo imeti druge gospo-

darske organizacije dobre voditelje, ako hočejo uspevati, ravno tako tudi društva ne morejo ekzistirati brez dobrih voditeljev. Razlika je edino ta, da si lahko oskrbijo gospodarske organizacije tako osobje proti plačilu, medtem, ko društva tega ne zmorejo, ampak se morajo oprijeti vzgoje in voditelje vzgojiti.

Koga bomo vzgajali?

Starejših članov in članic ne moremo vzgajati, ker ti so že družgam namerjeni. Fant se pripravlja, da bode samostojen gospodar, deklica čaka, da se poroči. Če bi te vzgajali, bi se le-ti mogli le malo brigati za društvo, ker bi jih domače gospodarstvo vezalo. Raditega moramo vso pažnjo posvečati naraščanju. Toda tudi naraščaja ne moremo vsega naenkrat vzgajati, ker bi bilo tako delo otežkočeno. Treba je zbrati take fante in dekleta, ki so zato sposobni, požrtvovalni in ima-

jo posebno veselje do tega, to se pravi one, ki imajo talente. A paziti moramo pri tem tudi nato, da jih ne žene k temu mogoče častiželjnost; če se ta nahaja v mladih glavicah, jo je treba zatreti. Ko si omislimo par takih fantov in tudi deklet (kjer so zato dani pogoji), moramo žnjimi prijazno občevati. Ne smemo jih pa poveličevati nad druge, ker stem bi vzbudili v njih častihlepje, v drugih zavist in v društvu razkol. Pokazati jim moramo, kako se vodijo različni društveni zapisniki, kakor sejni zapisnik, blagajniški dnevnik; kako se vodi knjižnica itd. Damo jim lahko tudi nalogo, da izvršijo kako lažje društveno opravilo; a pri tem jih moramo nekoliko poučiti kako se to izvrši, nikar pa, da bi jih nahručili.

Tudi jih moramo semtertje povabiti k odborovim sejam, da vidi jo, kako se vodijo društvene seje, sestavlja zapisnik, kako se rešujejo razna društvena opravila. Vedno je dobro dovoliti jim, da se udeležujejo debate in povedo svoje mnenje. V zimskem času jim lahko damo kako lažjo snov, da jo obdelajo v majhno predavanje. Težjih nalog jim ne smemo nalagati; dati jim pa moramo povsod, kjer le mogoče priliko, da se udelejštviyo.

Treba jih je osebno inštruirati: Posebno moramo paziti že pri občnih zborih, da ne volimo v odbor samo starejše in bivše odbornike, ampak treba je vedno voliti v odbor tudi par mladih, da se ob starejših učijo. Kadar se vršijo tečaji, jim skušajmo vedno dati priliko, da se jih udeležijo in če je treba, naj jih društvo tudi gmotno podpre. Dajmo jim priliko, ko pridejo iz tečajev, da pokažejo to, kar so se naučili pri tečaju, bodisi s predavanjem, govori pri sestankih, ali kakorkoli. Skratka: vzgajati jih mora-

mo, postopno, smotreno, z gotovim ciljem. Ker edino le na tak način bo imelo društvo vedno dovolj voditeljskih moči na razpolago in se mu ne bo treba bati bodočnosti.

Iz drugih odgovorov, podamo še naslednje misli: Zdi se mi, da je začasno, dokler nimamo izvežbanih društvenih voditeljev iz vrst članov samih, nujno potrebno, da se naša podeželska inteligenca oprime društvenega dela in pomaga z nasveti, predavanji, režijo itd. Mi društveniki po deželi z začudenjem gledamo, kako, da se v marsikateri vasi nihče izmed onih, ki so študirali, ne zmejni za kulturno delo. Pa zakaj se inteligenca ogiblje društev in se zapira v župnišča, šole in gostilne, med ljudstvo pa ne gre? Naj dobro pomni naše podeželsko izobraženstvo, da se ljudstvo takim gospodom, ki jih nikoli drugače ne vidi med sabo, kot samo strogo oficijelno, počasno odtujiuje, pozabi na nje in jih zamrzi. Koliko dobrega bi naši izobraženci lahko storili ko bi hoteli prevzeti vsaj mesečno kako predavanje v društvu, ali voditi pevske vaje. Tako se pa ta in oni oddalji od društva, ki včasih zaplava pač po vetrovih, ki slučajno udarjajo vanj! Vsi izgovori ne držijo, kadar gre za kulturno obnovo naroda. Marsikateri se izgovarjajo z nezmožnostjo. Prav lepo in častno spričevalo to ni za inteligenta! Drugi se boje društev, radi lastne komodnosti; čudno, da se še dobe taki ljudje, katerim je bolj pri srcu (že lodcu!) lasten dobrobit, kot splošna korist.

So izobraženci, ki nočejo v društvo za to, ker se jim ne dovoli nezomajna oblast. Ti gospodje in gospodične naj si zapomnijo, da društveno delo ni in ne more biti mopol posameznih oseb, ampak socialno delo celote. Posebno se pa ču-

Trgatev bo.

K leti in hrame so že pospravili. Sedaj nabivajo sode, pomivajo brente, brusijo rezila in popravljajo vijake pri stari preši, ki je celo leto samevala v kotu.

Zdi se, kot bi se zasolzile zlate jagode v vinogradih in trepetaje pričakovale onega dne, ko bodo prišli stari in mladi s fovčki, ter rezali grozd za grozdom. Iz zlatega solnca bodo metali jagode v temne kleti, iz ljube svobode jih bodo tlačili v-kadi, dokler ne pride ura, da bo sleherna strepetala v stiskalnici in je ne bo več. Iz kristalne, rosne jagode bo nastala vinska kaplja, polna moči in sladkosti.

Dogodilo se je pred dvatisoč leti. V dvorani na Sionu je sedel Bog-človek z dvanajsterimi. Ko so povečerjali je vzel kelih z vinskimi kapljicami, ga blagoslovil in rekel: »Vzemite in pijte iz njega vsi, zakaj to je kelih moje Krvi.« V tem trenutku je sinilo božanstvo med vinske kapljice. Milijoni so srkali iz njih sveto skrivnostno moč, iz katere so vzbrstele device in zrastle junaki. Takrat je Vsevečni postal Emanuel t. j. Bog med nami.

Tega skritega Boga je javno častil naš narod v tekočem mesecu na euharističnih kongresih. Tisoči so Ga spremljali v procesijah, ki so se vile mimo brajd, v katerih so rastle trte; iz njih so pognale mladike, iz mladik grozdi in v grozdih so brstele jagode.

Ta prizor je bil podoben onemu, ko je nekdanj Gospod hodil s svojimi učenci mimo palestinskih vinogradov in jim dajal nauk, ki velja tudi sedaj: »Jaz sem prava vinska trta, in moj Oče je vinogradnik. Vsako mladiko, katera na meni ne rodi sadov, bo odrezal, in vsako, katera rodi sad, bo otrebil, da bo več sadu rodila. Jaz sem trta, vi mladike. Kakor mladika ne more roditi sadu sama od sebe, ako ne ostane na trti: tako tudi vi ne, če v meni ne ostanete. Ostanite v meni in jaz v vas, zakaj brez mene ne morete ničesar storiti. — To sem vam govoril, da moje veselje v vas ostane in da se vaše trpljenje olajša.«

Bodi torej prvi sad euharističnih kongresov ta, da ostane naše ljudstvo v Njem in On v nas!

Pomenki.

V življenje.

Prvi korak.

Videli ste ptiče - razpeljančke. Komaj jim je zrastle perje, že so zapustili gorko gnezdo in začeli letali po grmovju. Klic starke zanje ni imel več privlačne moči, saj je prost polet v široki svet bolj vabljiv, kot materini opomini

Isto je s človekom. Kmalu, velikokrat prežgodaj, pride čas, ko začne otrokom postajati pretesna domača hiša. V svet jih vleče, v oni veliki svet, kjer je prostost, katere ne omejujejo materini opomini. Ni pa vedno želja po prostosti vzrok, da sin vzame potno palico in hčerka naveže culo. Velikokrat jih žene v svet tudi potreba, ker je v družini preveč zob in premalo kruha. Bodisi že tako ali tako — enkrat zadene vsakega trenutek, ko jemlje slovo od doma in vstopa v življenje. Od tega prvega koraka v svet je velikokrat odvisna cela življenska pot človekova. Umevno, prijatelji, da si vsak želi na tem križpotju prave orientacije, da ne zaide v globeli in prepade, iz katerih ni več rešitve. Prvo vprašanje, ki ustavlja korak potniku - novincu je: čemu pravzaprav živim, ali z drugimi besedami: on išče odgovora na vprašanje

O smislu življenja.

Večina ljudi na svetu živi kar tja v en dan in se presneto malo briga zakaj in čemu so na svetu. Dvomim celo, da bi ti vsak, kogar srečaš, mogel dati sploh kakšen odgovor na to vprašanje. Vendar vse stremljenje, delovanje in hotenje ljudi kaže, da ima vsak človek gotov namen s svojim življenjem. Res je, da tega ne more vselej izraziti z besedami, a v vsem njegovem ravnanju se kaže več ali manj jasna smer njegove življenske poti.

Materialist.

Zgodovina judovska pripoveduje, da so Izraelci molili zlato tele. Kdor bo pisal zgodovino naših dni, bo našel več hujših malikovalcev, kot jih je štelo izvoljeno ljudstvo. Velika epidemija je prevzela v zadnjih desetletjih vse narode in stanove ter okužila družine in družbe. Tej kužni bolezni je ime mamonizem, po naše bi ji rekli pohlep po denarju. Zlasti vojska je skotila vse polno dobičkarjev, verižnikov in grabežev, ki so v kupih grabili denar in ga seveda tudi v kupih razmetavali za jed in pijačo, svilo in baržun, brez ozira na to, da so poleg njih umirali ljudje s cunjami na telesu in z gladom na obrazu. Gorje, če se jim je »kupčija« ustavila. Z zobmi so škripali in proklinjali one, ki so jim delali konkurenco.

Mislite si, prijatelji, da bi vprašali te vrste ljudi, čemu so na svetu. Kaj se vam zdi, kakšen bi bil odgovor? Vsi bi enoglasno odgovarjali: »Zato smo na svetu, da denar služimo in si z njim ustvarimo veselo življenje.« Vse za denar! Ženitev in družina, občina in domovina, celo Bog in vera — vse mora služiti denarju! Nihov patriotizem in pobožnost nehata, kakor hitro ne prinašata cvenka. Kljér boljše kaže, tam so zraven. — Najhujše pri teh ljudeh je, da niso pred zlatim teletom uklonili samo tilnikov, ampak mu darovali celo svoje srce. Poželjenje po denarju je mati poželjenja oči, mesa in napuha življenja.

Kaj naj rečemo o materialistih? Navadno jih ljudje hvalijo in občudujejo češ: Ta pa zna, kar samo mu leze na kup! — In mi? Mi jih obsojamo. Pa ne le to: pomiljujemo jih. —

Vzemimo slučaj, da se materialist ženi. Česa išče? Znabiti zveste žene, skrbne matere? Kaj še! Glavna stvar mu je dota. Ženo si ukupi, pa naj bo še tako slaba, pismojena, razvajena, kaj zato! Denar je odločilen. Dokler je še kaj dote in mož lahko z njo špekulira, trpi ženo poleg sebe. Če pa denar poide in se špekulacija ponesreči, pusti tak človek ženo na cedilu, ni mu mari celo njena revščina in solze. On je ne rabi več, ker se je uračunal. — Kaj pravite, bratje, o takem človeku? Znabiti pznate podjetnika, fabrikanta ali obrtnika. Na stotine delavcev ima v službi, a vsi ti delavci so zanj le »mašina«. Dokler teče, je dobra, če se pa polomi, jo vrže proč. Isto počenja materialist z delavci. Dokler so zdravi in močni, jih izrablja, ko jim pa odpovedo moči in jih tlači bolezen, so zanj brez-pomebno, nerabno orodje. Zato jih vrže na cesto in se ne zmeni za njih prošnje in solze. Kaj porečete, prijatelji, se vam ta človek dopade?

Pa si mislite zdravnika. Gre k bolniku, ne zato, da bi ga ozdravil, ampak za to, da bi pri njegovi bolezni denar zaslužil. Vprašam: Ali bi hoteli poklicati takega zdravnika, če zbolite?

Kakšno spoštovanje bi izkazovali n. pr. staršem, če bi videli v njih le izžemalce, ki vas imajo samo za grablje, s katerimi grabijo denar? Ušli bi iz družine.

Pa še eno vprašanje. Kakšen se vam zdi človek, ki za Judove groše menja svoje prepričanje in za mal denar obrača plašč po vetru? Pljunka je vreden in pečat izdajalstva zasluži na čelu.

Če zavoham človeka, kateremu je denar ukoval srce, se mu ognem daleč na okoli. Vem namreč dobro, da mi je tak človek bolj nevaren, kot zver. Zmožen je namreč vsake hudobije, laži in izdajstva, ker je plačan, nizkoten suženj.

Vi pa, prijatelji, preudarite te zglede, ki sem jih navedel. Samo par jih je, več jih lahko najdete in naštejete sami. Pisani so z namenom, da se ognete bolezn materializma in onih, ki to bolezen raznašajo.

Prijateljstvo s krivičnim mamonom.

»Vse lepo. Vendar, povej mi, kaj naj počnem brez imetja, jedi in pi-jače, obleke in denarja? Saj vendar ne morem živeti brez reči, ki so nam v življenju tako neobhodno potrebne. In če se trudim in peham za vsakdanji kruh, obleko in potrebn denar, me vendar ne boš obsodil kot materialista.« Tako vprašuješ, prijatelj, in čakaš odgovora.

Priznam, je težek ugovor. Na eni strani materializem uničuje življenje in je grobokop vsaki združni misli, z druge strani je pa nujno potreben za življenje. Kako naj rešimo to nasprotstvo? — Skušajva s primero. Roža potrebuje zemlje, in — gnoja. Brez njega navadno ne uspeva. Vprašam: Ali je roža radi gnoja v vrtu, ali je gnoj radi rože? Roža vzame iz gnoja snovi, iz katerih zgradi stebelce, liste in cvete. Dobro, to drži. Ne drži pa trditev, da je roža radi gnoja na svetu. Čemu pa? Zato, da cvete, razveseljuje z vonjem ljudi, da srkajo iz njenega medišča čebele in metulji, da se raduje ob njeni krasni barvi otrok in starček. Gnoj, kateri je potreben, da cvetka vzraste in vzcvete, je le sredstvo, iz katerega jemlje roža snovi, da izvršuje svoj namen, ki je: druge razveseljevati.

Isto velja glede denarja, obleke, jedi itd. Potrebno je vse to in skrbeti moramo, da si vseh teh dobrin pridobimo. Nikdar in nikoli pa ne smejo te dobrine človeka tako omamiti, da bi jim malikoval in jih imel za cilj svojega življenja. Tako pa dela materialist in zato ga obsojamo.

Idealist.

Mislite si človeka. Najmodernejšo obleko nosi, najboljše jedi uživa, brez vsake skrbi in težav mu teče življenje. In vendar, če ga natančno presodim, pridem do zaključka, da je ta, z vsem oblagodarjeni človek, revni falot, bolj žival, kot človek: stahopeten in požrten, omahljiv in nestalen, res pravi figovec, kot pravimo. Prav nič blagega in odličnega ni na njem. Resnica, dobrota in lepota, so zanj španske vasi. Trs je, ki se maje v vetru strasti. Strašno beraška je njegova duša, priklenjena je le k tlem, brez vsakega poleta navzgor. Jaz takega človeka pomilujem.

Lahko pa je človek reven, v cunje zavit, dan na dan v borbi za košček kruha in vendar tiči v tej revni lupini zdravo jedro blagega človeka. Starogrška pripovedka govori o Odiseju, ki je po dvajsetletni pomorski blodnji prišel na domač otok, kot berač v cunje odet — in vendar še danes obstrmi človek, ko gleda junaško veličino tega moža.

Svetopisemska zgodba poroča o dogodku, ki je eden najpretrseljivejših v novem testamentu. »Tedad vzame hudič Jezusa na silno visoko goro in mu pokaže vsa kraljestva sveta in njih veličastvo ter mu reče: »Vse to ti dam, ako predme padeš in me moliš.« Tedad mu reče Jezus: »Poberi se satan, zakaj pisano je: »Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi!«

V 13. stoletju je živel v Italiji sin bogatega trgovca. Pustil je vse bogastvo in imetje, razdelil ga med reveže in postal berač. Ta čudak je svetnik Francišek Asiški. In ravno s tem dejanjem je postal nesmrten.

Kdo bi se sicer dandanes zmenil za Bernardone Francesca, manufakturnega trgovca iz Asisija, ki je živel pred 600 leti?

Čemu sem navajal te zglede? Hotel sem pokazati na njih, da človeka ne dela bogatega zunanje bogastvo, ampak notranje. To duševno bogastvo ni vidno. Kdo si ga ne pribori, ga ne pozna. So na svetu živalski ljudje, ki jim je več za kozarec vina in za hipen meseni užitek, kot za dušno bogastvo, katerega ne poznajo. To dušno bogastvo je *ideal*. Le oni, kdor se trudi zanj z močno voljo, ga doseže. Kdor ga je pa enkrat dosegel, ga ne izpusti več, ker ve, da je neprimeroma več vredno, kot denar in zakladi, ker ga ne more uničiti ne rja in ne molji, in ker ga ne morejo ukrasti in izkopati vsi tatovi na svetu.

Vrli mož.

„Živeti vrli mož ne sme za sè,
Iz bratov sreče njemu sreča klije,
veselje ljudsko njemu oko sije
in tuja solza mu meči srce!“

(S. Gregorčič).

Kar je domačega, to je človeku najbližje in zanj najbolj privlačno. Čemu hoditi po zglede med Grke in Italijane, ko *iramo* sami moža, na katerega bi bili lahko ponosni največji narodi. Kdo je ta mož? Oglejmo si ga na sliki! — Duhovnik je. Hotel je biti duhovnik. »Videl sem, koliko dela krščanske ljubezni, koliko potrebnega socialnega dela se ponuja. Samski stan se mi je zdel zato najpripravnější. Celega, nerazdeljenega srca je treba pri tem delu. Požrtvovalni, po splošni koristi smereči duh je pri meni vzbudil misel za samsko življenje. Kdor hoče biti duhovnik, mora poznati odpoved.

Poleg lastne odpovedi je dolžan vsak, kdor nosi duhovniško suktnjo, da živi v njem ljubezen do revežev, ljubezen do zaslužjenih, ljubezen do resnice, ob enem pa tudi sovražstvo do vseh izkoriščevalcev, oderuhov in hinavcev. Duhovnik naj bo oznanjevalec nauka božjega nele v besedah, temveč tudi v dejanju. Če je njegov Vzornik občeval z reveži in jih imenoval svoje brate, je dolžnost duhovnikova, da sam v sebi odlušči vsako sebičnost, zatre korenino vsega hudega, to je napačno nagnenje do posvetnih dobrin, potem šele se more njegova duša združiti z Bogom. Znamenje zveze z Bogom pa je nesebična ljubezen do bližnjega.«

Tako piše ta mož, v katerem ni bilo zvijače. Kdo je ta mož? Socialni delavec je. Videl in razumel je težke bolezni človeške družbe in zdravil je najbolj nevarno med njimi, ki ji pravimo revščina.

»Za ureditev socialnih razmer ni dovolj miloščina, ki jo delimo revežem. Zato, da daš beraču kos kruha, ni treba znanja. Zato pa, da se sprevidi bolezen in lakota celega stanu, zato je treba znanja. Kdor to pozna, bo vedel, da je tisočkrat bolje, če s socialnim delom zamašimo vir revščine, nego pa, če iz kakega berača napravimo bogataša. Socialna miloščina je tisočkrat več vredna, nego individualna.« (Dr. Krek, Socializem.)

Tako piše mož, ki je znal ljudi brati, kot znamo mi knjige (Župančič). Kar je pisal, je tudi delal. On, ki je bil določen po svojih talentih, da postane gospodar nad ljudmi, se je prostovoljno in zavestno napravil za služabnika ljudstva. Vse njegovo življenje in delo je bilo življenje in delo za druge.

Drugim je ustanavljal hranilnice in zadruge, kjer so plodonosno vlagali svoj denar — on sam pa je umrl ubog in reven, niti krajcarja niso našli pri njem. Drugim je zidal društvene domove in delavske hišice, on sam pa je živel in umrl pod tujo streho, ker svoje ni imel. Drugim je puščal časti in odlikovanja, on sam pa je vzel nase delo in skrb, kritiko in obrekovanje.

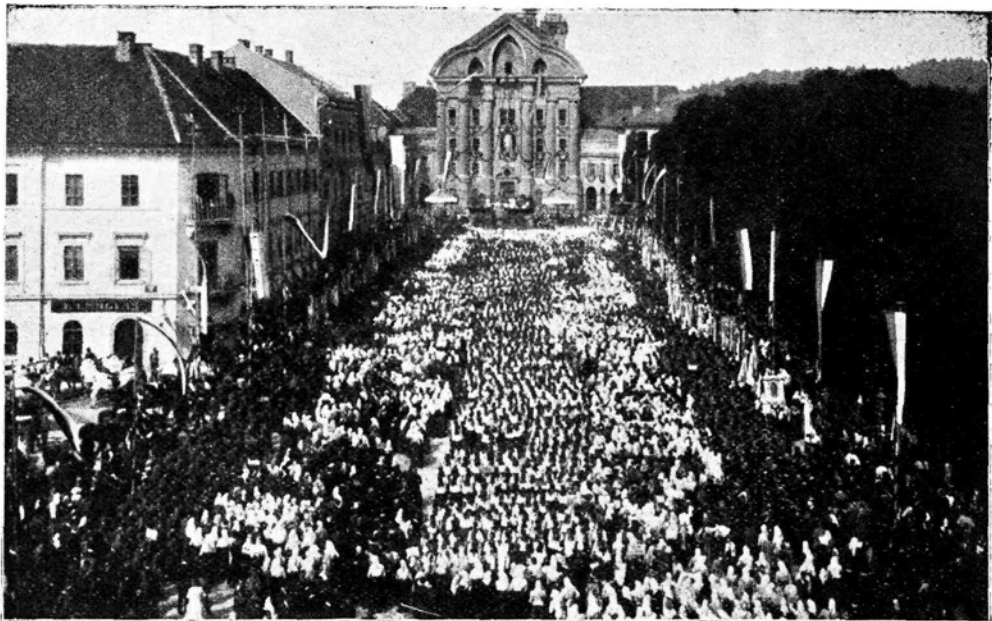
Kdo je ta mož? Saj ga pozna vsak slovenski otrok. To je naš oče Krek. Že 5 let spi večni sen na ljubljanskem pokopališču, njegov zgled pa budi in drami one, ki hočejo biti značaji in vzgojiti značaje. Njegov zgled naj bi bil tudi svetilnik vsem, ki se ukvarjajo s socialnim delom. Ta zgled jasno kaže vsem, da je še vedno vera mati, ki rodi velike idealiste. Ravnajmo se tudi v našem društvenem delu po zgledu našega očeta in zanesimo Krekovega duha, polnega idealizma med brate in sestre, ki tavajo v mamonizmu in pohotnosti.

Katoliški shod v Ljubljani.

Letošnje leto lahko imenujemo leto javnih manifestacij za vero naših očetov med Slovenci. Kar so v malem naši euharistični kongresi — to je bil v velikem katoliški shod v Ljubljani. Namen temu shodu je bil, dati smernice slovenskim katolikom pri njihovem verskem, socialnem in političnem delu. V mnogoštevilnih odsekih so mnogoštevilni udeleženci obravnavali najvažnejša vprašanja, zadevajoča njih odsek in sestavili resolucije, po katerih naj se ravna vse javno delovanje vernih Slovencev. Nas predvsem zanima delo »Prosvetnega odseka«, katerega so se udeležili zastopniki »Kršč. soc. Zveze«, kakor tudi voditelji Orlovske Podzveze. Konstatiralo se je, da je Orlovska Zveza postala samostojna mladinska organizacija in prevzela v svoje področje poleg tehniškega in organizatoričnega dela tudi vzgojno in izobraževalno delo svojih članov. Zanimivo in mnogoštevilno je bilo zborovanje »Ženske zveze« in občni zbor »Orlic«, ki so v zadnjih letih postale močna in vzorna dekliška organizacija. Iz vseh teh zborovanj smo odnesli vtis, da napreduje prosvetno delo med Slovenci z velikimi koraki in da ga ni več kraja v Sloveniji, kjer ne bi eksistirala močna prosvetna organizacija. Edina nevarnost, ki je pa obenem znak bogate razsežnosti bi utegnila biti hiperprodukcija raznih organizacij, katera zlasti obtežuje delo v manjših krajih po deželi.

Nepopisljiv je bil sprevod, ki ga je gledala bela Ljubljana v nedeljo, dne 26. avgusta. Nemogoče je skoraj popisati utise, ki jih je imel opazovalec, ko je gledal teh 40.000 ljudi v krasnem sprevodu. Ta veličatna povorka je bila lep odsev vzornega kat. organizacijskega življenja v Sloveniji. Konjeniki, fanfare, odposlanstva tujih narodov, zastopnik papeža, sam vladar, številni cerkveni knezi, reprezentantje tujih držav, pestre narodne noše, nad 3000 telovadcev, okrog 1500 telovadkinj, cela četa dijakov, učiteljsstva, nebroj delavcev, obrtnikov, nad 25 tisoč ljudi, razdeljenih po dekanijah, — to je bila slika, ki stoletja ne izgine človeku iz spomina.

Na prostornem Kongresnem trgu se je vsa ta nedogledna množica vzorno razvrstila in pobožno prisostovala sv. daritvi, ki jo je daroval papežev nuncij msgr. Pellegrinetti. Med mašo je mogočno in ubrano prepeval skupni pevski zbor, ki je štel 1400 pevcev in pevk. Po maši se je cela Slovenija posvetila Presv. Srcu Jezusovemu in vsi tisoči so navdušeno peli »Povsod Boga«. Ta prizor je moral ganiti človeka do solz.

V. Katoliški shod v Ljubljani.

Popoldne so priredili Orli in Orlice v lastnem obširnem telovadišču »Stadion« veliko javno telovadbo, pri kateri je nastopilo okrog 2000 Orlov in 1000 Orlic. Telovadba je bila vzorna in nešteta množica je navdušeno pozdravljala čvrste fante in dekleta. Pevska Zveza je zvečer priredila koncert in izvajala Sattnerjev Oratorij »Assumptio«. Istotako se je proslavil »Ljudski oder«, ki je v prekrasnih scenah uprizoril pretresljivi »Passion«.

Občudovali smo na tem shodu zlasti veliko organizatorično moč, ki je brez kričečih vabil zbrala v Ljubljani okrog 100.000 ljudi. Ta kat. shod se nam je zdel podoben velikim Olimpijskim igram, h katerim je nekdanj prišla vsa Grčija.

Nič manj občudovanja vredno je bilo delo v odsekih, kjer je sodeloval — lahko rečemo — vsak udeleženeec. Naravnost nepojmljiva nam je pa bila vzorna disciplina, kakršnè je zmožen le zrel narod.

To so le majhne skice tega veličastnega shoda, kakoršnega še ni videla Slovenija. Mi, primorski Slovenci, častitamo sorojakom na veličastnih uspehih in jim pristrčno želimo uspešnega procvita na polju verskega in socialnega dela v bodočnosti!

Evharistični kongresi.

Teško in s skrbjo smo jih pričakovali. — Dan na dan so prihajale iz dežele vesti, ki so govorile, da vera med Slovenci peša, da nemoralnost prepleta celo verne družine in da verska odločnost vedno bolj gineva. Bali smo se, da je res tako. Nešteti vrtoglavi plesi, jate pijačev in razuzdancev, ki smo jih srečavali po naši Krajini, so nas utrjevali v tem prepričanju. Zato smo težko čakali euharističnih shodov, kjer naj bi se javno pokazalo, koliko vere je še v našem ljudstvu. Obenem smo pa s skrbjo čakali teh dni. Žrtve, katere je zahteval aranžma teh shodov so se nam zdele prevelike. Ni malenkost izpeljati v naših razmerah tako krasen, bogat program, prehraniti in prenočiti tisoče ljudi, privabiti udeležence iz oddaljenih krajev in to tisočglavo množico disciplinirati. Za taka velika podvzetja, je treba tudi velikodušnih ljudi. In vendar — je šlo! Proti pričakovanju so biti ti euharistični shodi najveličastnejša manifestacija za vero in krščansko življenje. Iz teh veličastnih manifestacij povzamemo dejstvo, da je v našem ljudstvu še veliko globoke vere, da pa vsled raznega plevela in pomanjkanja očitnih zgledov ne more na dan. Ob takih prilikah pa, ko tisoči manifestirajo za versko prepričanje, se zdrami tudi marsikateri Nikodem, ki je doslej le skrivaj in na tihem skrival svojo vero. Je pač res, da zgledi vlečejo. Razveselila nas je nadalje vzorna disciplina in velika vztrajnost, s katero so množice poslušale referate in prisostvovalle cerkvenim funkcijam.

Vsak izmed kongresov je bil primeren značaju dotičnega kraja, kjer se je kongres vršil. V Idriji je slovesnost imela značaj velike Ahacove procesije, v Komnu je privrela na dan vsa lepa iznajdljivost naših Kraševcev, ki so ovenčali Komen tako, da ga lepše skoro niso mogli, v Vipavi se je pa harmonično združila slovesna zunanja slovesnost s pobožnim notranjim razpoloženjem. Vsi kongresi so imeli strogo verski značaj in so obsegali cerkvene in izvencerkvene manifestacije. Kongres v Vipavi lahko imenujemo veliko ljudsko versko univerzo, ki je v 16 govorih obravnavala vse važne strani verskega udejstvovanja s posebnim ozirom na presv. Euharistijo. Zanimivi so bili referati župnika g. Rejca, ki je v prelepem govoru opozarjal fante in može, naj vzdrže javno mnenje in naj krepko branijo vero svojih očetov v javnem in zasebnem življenju. Govor g. odvetnika dr. Brajša je bil nekak program, po katerem naj usmerijo svoje versko življenje katoliški lajki. Zborovanje pevovodij, ki so razpravljali o svojem stanovskem stališču, je v imenu Prosvetne Zveze pozdravil odposlanec. V Komnu sta imela nagovor za može in fante gg. Vodopivec in Terčelj. Referatoma je prisostvovalo nad 1000 možkih. Prosvetna Zveza je poslala k vsem kongresom predavateljce in k sodelovanju ter udeležbi povabila vsa okoliška društva. V Idriji je imel slovesni nagovor g. predsednik dr. Brumat, v Komnu g. glavni tajnik Terčelj in v Vipavi gosp. podpredsednik dr. Brajša. Idrijskega, komenskega, biljanskega in vipavskega kongresa so se udeležila korporativno tudi okoliška društva. Zlasti gre zahvala društvom iz vipavskih okrožij, katera so vneto sodelovala pri krašenju cerkve in postavljanju slavolokov. Pri slovesnem spevodu v Logu so vzorno nastopale tudi članice dekliških krožkov. Nekaj veličastnega je bilo povsod lepo ubrano ljudsko in zborovno petje. Pri

kongresu v Idriji je sodeloval tudi godbeni odsek idrijskega Kršč. del. društva, pri ostalih kongresih pa goriški Godbeni krožek, ki je tudi pred spevodom in po sprevodu neumorno sviral pred nešteto množico ljudstva.

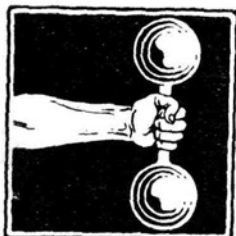
Ti kongresi so nam jasen dokaz, koliko premorejo lepo urejene verske in prosvetne organizacije, ki se ne strašijo ne stroškov ne naporov, kadar gre za to, da se javno izkaže naša vera in pripravi slovesen triumf našemu Bogu.

Euharistični sprevod v Komnu

Z željo, da bi euharistični kongresi trajno dvigali prapor svete vere in krščanskega življenja v naših vaseh, družinah in društvih, izrekamo ponovno prisrčno zahvalo vsem pripravljalnim odborom, referentom, društvom, pevskim in godbenim zborom, kako tudi vsem tisočerim množicam, ki so javno manifestirale za največjo Skrivnost naše svete vere.

Telovadba.

Vaditelji! V nedeljo dne 14. oktobra ob 10 dop. ima v *Dornbergu* vad. zbor sejo, pri kateri se bodo obravnavale naslednje točke: 1. red pri javnih prireditvah, 2. telovadni tečaj, 3. proste vaje za prihodnje leto, 4. atletika in šport, 5. slučajnosti. Te seje so se dolžni udeležiti vaditelji in vaditeljice odsekov.

Društveni oder.

Hribovje, planine, daljni in bližnji gozd, jezero, drevesa, travniki v bližini itd.

Za ta del spisa ni mogoče podati rišbe. Prizori hribovja planin itd. so tako zelo različni, da ni mogoče vsiliti enega vzorca. Tudi zahtevajo različne igre različne prizore. Vendar pa moramo imeti neko podlago. Različne razglednice, posebno pa fotografije naših krajev nam nudijo dovolj materiala. Sicer pa bi bilo najbolje, da bi si oskrbeli skupen centralni potovalni oder, kakor je nasvetoval na katoliškem shodu v Ljubljani g. Narte Velikonja. Ali predno pridemo do tega, bo treba premostiti še mnogo zaprek. Zatorej ne ostane nič drugega, kakor da si zaenkrat sami pomagamo doma kolikor pač znamo in moremo. Ker je največja skrivnost vsakega uspeha začetek, začnimo torej!

Odprimo Koledar » Goriške matice« za leto 1922, stran 20. Tam imamo fotografijo: »Gorenji Log s Strmcem in Mangartom v ozadju«. Ta slika je reproducirana v Čolničku. Razdeliti jo je treba na 16 kvadratov. Fotografija je dolga 136 mm in šir. 80 mm. En kvadrat je štirikrat krajši in štirikrat ožji; dolg je torej 34 mm in širok 20 mm. Ako hočemo prenesti fotografijo na platno, ki je približno 4 m dolgo in $2\frac{1}{2}$ m visoko pomnožimo dolgost $136 \times 30 = 4$ m in 8 cm, 4 m dolgo in $2\frac{1}{2}$ m visoko pomnožimo z isto številko $80 \times 30 = 2$ m in 40 cm. Tudi posamezni kvadrati se dobe na slični način. Dolgost in visokost posameznega kvadrata pomnožimo tudi s 30. Posamezen kvadrat je torej dolg $34 \text{ mm} \times 30 = 1$ m in 2 cm, in visok $20 \text{ mm} \times 30 = 60$ cm.

Ko smo tudi platno razdelili na kvadrate preidemo k risanju. Vzameмо v roke kredo in na lahko vlečemo črte, seve samo najglavnejše. V na-

šem slučaju bomo narisali samo robove hribov, travnikov; tudi bomo označili, do kam približno sežejo glavne sence.

Potem vzamemo v roke čopiče in barve. V loncu 5 litrov smo raztopili $\frac{3}{4}$ kosa mizarskega kleja. Ta raztopina mora biti vedno gorka, ker se rada strdi. Potem si napravimo toliko lončkov, kolikor bomo rabili barv. V vsakem lončku raztopimo nekaj barve tako, da je zmes redkemu močniku podobna. Pred porabo je treba to ali ono barvo pomešati, ker se prah rad sesede na dno na pr. pri črni in rudeči (krap) in rumeni (ocra). Z barvanjem moramo pričeti zgoraj, ker bi sicer spodnji del zamazali s kapljami. Najboljše pa je pričeti pri vrhu, spodnji del platna pa pokriti s časopisi, da se ne zamaže.

N e b o.

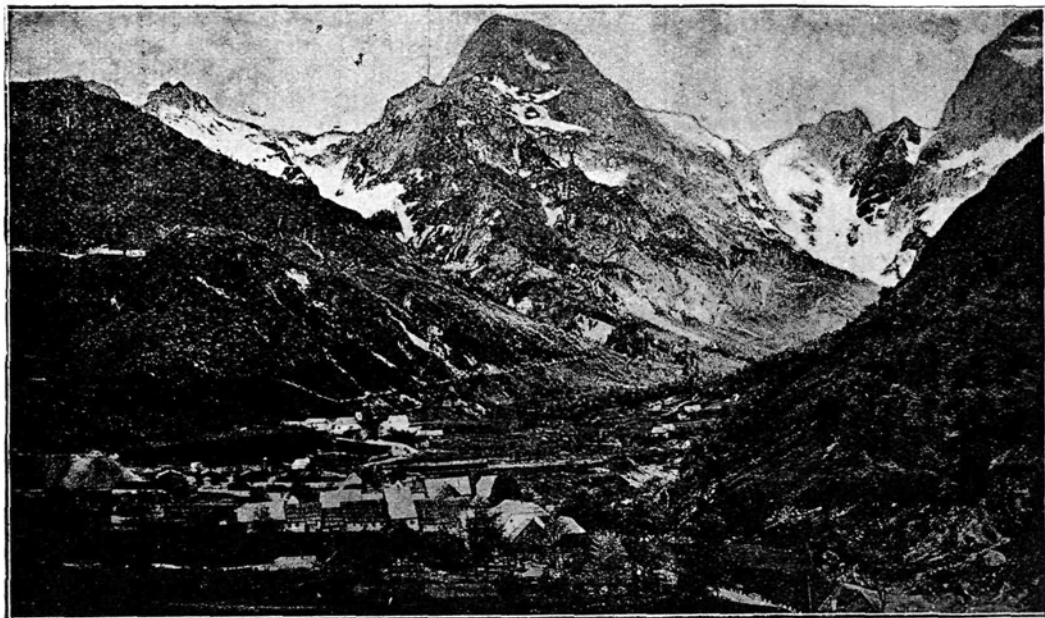
Za nebo ne bomo vzeli čiste modre barve, ker bi to ne odgovarjalo resnici. Ker se druge ne dobe, bomo rabili ultramarin in ga zmešali z belo barvo: temu pridenemo malce giallo d'ocra (nikakor ne giallo di cromo) in malce rosso (garanca ali krap ali zinobre). Teh zadnjih dodenemo le malo, da modro barvo ublažimo. Kjer se nebo približuje tlem, postaja bolj rudeče. Na nebu risati oblake ni pametno, ker se ne morejo premikati. — Kdor se upa, bo z velikim čopičem nanašal z belo barvo razredčen ultramarin in z drugimi čopiči bo vkladal tu in tam zgoraj omenjene barve ter jih šele na platno zlil v eno celoto, pa en preveč seveda.

V r o č a o p e k a.

Dobro je pred pričetkom dela stakniti kje kako gladko opeko, jo na štedilniku dobro segreti ter potem očiščeno porabljati kot poskusno sred-

stvo barv. S čopičem nanesemo malce barve na opeko, in ker je ta vroča, se barva hitro posuši in nam pove kakšna bo na sliki, ko bo suha. Znano je, da so barve v lončku in na pla-

tnu dokler so mokre zelo temne; ko pa se posuše, so veliko svetleje. Čim snažnejša in čim bolj bela je opeka, tem bolje.

Gorenji Log, z Mangartom. (Razdeliti ga je na 16 kvadratov).

Hribovje v ozadju in snežniki.

Za hribovje v ozadju in za snežnike rabimo iste barve, kakor za nebo samo malce bolj temne. Kot vzorec naj služi Mangart. S to sliko v roki pa tudi z nekoliko fantazije v glavi bomo najprej korajžno in predržno ter z naglimi potezami napravili one mogočne sence. Rabili bomo pa tri čopiče. Z enim bomo nanašali z belo barvo razredčeni ultramarin nekoliko bolj temen, kakor pri nebu, v mokri ultramarin in izven mokrega bomo napravili tu pa tam potezo z giallo d'ocra ter z rosso garanza (krap). V ozadju ne sme biti preveč pestrosti; vse se mora, ako gledamo iz daljave 5 metrov, zlivati eno v drugo. Iz daljave bomo tudi opazili kako dobro

pristojajo predrzne črte in poteze, kako izgine malenkostno drobno slikanje. Ko gledamo, je najbolje, da glavo obrnemo navzdol in gledamo čez korak. Čim bolj se bližamo ospredju tem večjo pestrost kaže hribovje. Barve postanejo močnejše, vložene barve giallo d'ocra se v večji množini nanešene približujejo zeleni; rosso garanza (krap ali karmin) vijoličasti. Prostor, kamor pada svetloba in kjer se nahajajo snežniki, smo pustili prazen. Vzamemo dosti bele in malo rudeče ter malce rumene; to nanesemo na obsijane svetle kraje. Tudi tu velja pravilo, da je bolje če se barve šele na platnu mešajo. Prvi poizkus znabiti ne bo posrečen — a skušnja dela mojstra.

Petje.

Zdi se nam potrebno, da poročamo v »Naš čolnič« o mogočem pevskem zboru, ki je sodeloval pri euharističnem kongresu v Logu pri Vipavi. Zbor je bil sestavljen iz šturskega in vrhpoljskega pevskega zbora in je štel okrog 60 moči. Petje je vodil okrožni pevski referent g. župnik A. Leban iz Šturij, spremljal je na orglje organist g. Premrl iz Vrhpolja. Sicer smo bili Vipavci navajeni, da smo v Logu vedno slišali dobre cerkvene zборе — toda takega petja romarji še ne pomnijo. Bilo je to petje nekak vzorni nastop cerkvenega pevskega zbora, ki zna ločiti cerkveno glasbo od posvetne.

Peli so Zanglovo »Mašo sv. Ludovika«. Mogočno so zadoneli glasovi zlasti pri Gloria in Benedictus, dočim je bil koral pri gradu in ofertoriju pomankljivo izvajan. Presenetil nas je pa mogočni »Zbor zemljanov« iz Sattnerjevega »Vnebovzetja«. Dinamika je prišla do popolne moči, glasovi so bili primerno razdeljeni, le alti so bili prešibki. Poudarek je bil po nekod preveč afektiran in izgovarjava pretamna. To so nekateri malenkostni nedostatki, ki pa niti od daleč ne kvarijo slovesnega vtisa, ki ga je napravilo na množico mogočno petje. Čudimo se agilnosti gosp. pevovodja in vztrajnosti pevcev, ter vsem iskreno častitamo.

Ljubko in spontano je bilo slovo iz Loga, ko so pevci pred oltarjem B. M. prepevali mile pesmi in ob spremljanju Godbenega krožka iz Gorice zapeli mogočno himno »Povsod Boga«.

Ta pevski nastop nam jasno dokazuje, kaj je mogoče doseči onim, ki imajo veselje in smisel za lepo petje.

Naš občni zbor.

Eno leto smo stari. Ravno 5. oktobra lanskega leta je praznovala naša Zveza svoj rojstni dan. Rojenice ji niso prorokovale najlepše bodočnosti in marsikateri boter, ki je stal ob njeni zibelki, ji je napovedoval bolešno življenje, oziroma skorajšnjo smrt. Toda ljudje so zmotljivi in celo modri Grki so imeli med sabo slabe preroke. — Božja pomoč, vztrajno delo in neomahljivo zaupanje v zmagalna načela so krepili naše početno delo in mu dali sijajni razmah. Danes ob obletnici svojega obstoja šteje Prosvetna Zveza okrog 100 društev razdeljenih v 14 okrožij.

Za vsako, še tako majhno gospodarstvo, je potrebna bilanca, ki izkazuje uspehe in neuspehe ter daje gospodarju smernice za delovanje v bodočem letu. Tudi naša Zveza name-rava koncem prihodnjega meseca dati račun o svojem hiševanju. Glasom § 14, Zvezinih pravil skliče predsednik redno vsako leto v jeseni občni zbor, katerega mora objaviti vsaj 14 dni preje v časopisju. K občnemu zboru pošlje vsako društvo delegate. Društvo, ki šteje do 30 rednih članov, pošlje enega delegata, za vsakih 30 nadaljnjih članov še po enega; več kot štiri delegate eno društvo ne more

poslati. Delegati imajo pravico staviti predloge in nasvete, glasovati, udeleževati se debate, voliti in voljeni biti (§§ 5, 6.) V ta namen bo poslala Zveza vsem učlanjenim društvom izkaznice, katere naj odbor izpolni, s društvenim pečatom opremi, in izroči odposlancem, katere pošlje na občni zbor.

K občnemu zboru so obvezni priti vsi gg. okrožni predsedniki oz. njih namestniki, ki podajo poročilo o prosvetnem gibanju društev v njihovem okrožju. Naročamo vsem gg. okrožnim predsednikom, naj v ta namen skličejo začetkom oktobra okrožne seje, pri katerih naj vsi društveni predsedniki in okrožni referentje podajo točna poročila o ustanovitvi društva, stanju članov, odsekov, in o delovanju v preteklem letu. Ob enem s tem poročilom naj podajo nasvete in pritožbe zadevajoče naše prosvetno gibanje. Eventuelne predloge naj

pošljejo vsaj teden preje Zvezinemu tajništvu. Na zakasnele predloge se občni zbor ne bo oziral.

Obenem z okrožnimi predsedniki, katerim naj zadržana društva izroče izkaznice, vabimo k občnemu zboru vsa društva, zlasti bližnja. Istotako pozivljamo zastopnike odsekov, zlasti telovadce in telovadkinje, da se tega občnega zbora sigurno udeleže. Naj bo prvi občni zbor Prosvetne Zveze dokaz njene moči in discipline. Potne stroške naj odposlancem povrne po možnosti okrožje, oziroma društvo. Natančnejši spored prinašamo na drugem mestu.

Občni zbor je sklepčen, če je zastopana vsaj desetina društev, vendar z ozirom na važnost in nujnost ponovno vabimo vsa društva k udeležbi.

Naša parola je: Vsa prosvetna društva naj bodo zastopana pri prvem rednem občnem zboru Prosvetne Zveze!

Revizor pride!

Navada je, da poveljniki večkrat pregledajo svoje čete. Ta revizija ni znak nezaupanja, temveč znak odgovornosti in tesne vezi, ki je med njimi in vojaki. Prosvetna Zveza predstavlja kulturno četo, ki naj nastopa v boju zoper nemoralo, kulturno zostalost in neznačajnost. Treba je, da se voditelji prepričajo, kako vrše društva to velevažno nalogo in opozorijo društva na morebitne pomanjkljivosti. Taka revizija nima znaka puhlega birokratizma, temveč nosi znak prijateljskih medsebojnih odnošajev med članicami in matico. Ob tej priliki dobe društva nasvete o vseh društvenih zadevah in smernice za bodoče delovanje. Umevno, zakaj društva sama žele, naj se tako revizija vrši vsako leto.

Odbor Prosvetne Zveze je ugodil tej želji društev in sklenil tekoni pri-

hodnjega leta pregledati vsa učlanjena društva. Revizija se bo vršila potom okrožij in sicer večer za večerom po vseh učlanjenih društvih. Načrt sestavijo okrožni odbori in ga pošljejo Prosvetni Zvezi v Gorico. Ob enem z odposlancem Zveze bo vršil revizijo zastopnik okrožja. Spored bo naslednji: Društveni predsednik naj povabi vsaj eno uro pred začetkom zborovanja društveni odbor k seji. Ob tej priliki naj društveni funkcionarji predlože v pregled zapisnike. Pri seji naj sprožijo odborniki vse predloge in nasvete ter navedejo najhujše pomanjkljivosti v društvenem delovanju. Pri skupnem zborovanju katerega se smejo udeležiti samo člani in članice, bo revizor v predavanju opozoril na vse nedostatke in nasvetoval odpomčke za razne nerednosti, ki ovirajo uspešni društveni razvoj.

Po predavanju naj se razvije prijateljski večer, pri katerem naj po možnosti sodelujejo društveni odseki. Ko bo izvršena revizija v vseh društvih v okrožju, se bo vršila okrožna seja ter še enkrat preudarili vsi načrti. O uspehu revizije bo poročal revizor glavnemu odboru Prosvetne Zveze v Gorici.

Ker je nemogoče, da bi se omenjene revizije vršile samo v nedeljo, zato apeliramo na društvene odbore, naj

vplivajo na vse članstvo, da se udeleži teh revizij, čeprav so odločene na delavnik zvečer. Le v posebnih slučajih se bo mogoče ozirati na prošnje za preložitev revizij na nedeljo.

Društveniki, odborniki! Upoštevajte dana navodila in sprejmite revizorje kot prijatelje, ki so prišli ne kritizirat, ampak pomagat, da se naše društveno delo dvigne k pravemu prosvetnemu delu!

Društveni vestnik.

Prosvetna Zveza.

Zadnji čas prihaja iz raznih društev nabroj vprašanj zadevajočih društvene prireditve. Da ne bo treba odgovarjati vsakemu društvu posebe, dajemo vsem tozadevno naslednja pojasnila:

1. Večira vprašanj zadeva novejšo odredbo glede točk, ki naj se pri prireditvah prednašajo v italjanskem jeziku. Zastopnik Prosvetne Zveze je v tej zadevi posredoval pri pristojni oblasti in dobil sledeče informacije: Oblastva *ne zahtevajo*, da bi pred igro prednašali točke v italjanščini, pač pa to samo *svetujejo*. Društva naj torej nikar splošno ne uvajajo te nezakonitosti. Le v slučaju, da drugače sploh ne dobe za prireditev dovoljenja — in take slučaje naj javijo tajništvu — lahko vzamejo lažjo deklamacijo v laškem jeziku. Mi stojimo na stališču, da sila ne goji kulture. Za pouk v italjanščini so primerni kurzi, ne pa gledališke predstave, ki še v materinem jeziku prizadevajo igralcem velike težkoče.

2. Kakor znano, zahtevajo oblastva zadnje čase da se vrši na gledališkem prostoru komisijski ogled, ki naj ugotovi, ali prostor odgovarja zakonitim predpisom. Za ta komisijski ogled zahtevajo izdatno pristojbino.

Ta ogled, ki je zakonito predpisan le za stalna gledališča, so oblastva raztegnila tudi na podeželske odre. Svetujemo društvom, naj v prošnji za prireditev navedejo izrecno, da ima predstava dobrodelni namen. Ta okolnost bi utegnila pristojbino zmanjšati. Sicer pa v tej zadevi še nismo spregovorili zadnje besede.

3. Iz vprašanj razvidimo, da niti društva, niti varnostni organi ne poznajo zakona o javni varnosti. V ta namen izide v kratkem laško - slovenski zakon, katerega naj naroči vsako društvo in se pri prireditvah sklicuje na tozadevne paragrafe.

4. Mnogokrat dobiva tajništvo prošnje za posredovanje pri oblastvih. Redno ne prilagajo društva tej prošnji nobenih dokumentov oz. podatkov, iz katerih bi bilo razvidno, kedaj in zakaj je oblast prepovedala prireditev, oziroma ustavila društveno delovanje. V tem slučaju je vsaka uspešna intervencija nemogoča. Svetujemo torej društvom, naj si od vsakega dokumenta (prošnja, zabranitev, prepoved itd.) oskrbe prepis in original hranijo v društvenem arhivu. Brez točnih podatkov Zveza ne bo posredovala.

5. Na tajništvo pošiljajo društva večkrat prošnjo za uprizoritev pred-

stav in žele, naj jo društva vložijo pri komisarijatu. Seveda ni v prošnji nobenega koleka in tekst je slovenski. Za trud, ki ga ima Zveza s tem, da oskrbi prestavo, mora povrh še plačati koleke in pristojbine. Naj se taka društva zavedajo, da Zveza ni denarno podjetje. Kdor vložijo prošnjo za predstavo, je najbolje, če to stori osebno. Če pa že pošlje prošnjo tajništvu, naj jo prestavi v italijanščino in priloži koleke, oziroma vsaj povrne tajništvu stroške.

6. Dogaja se, da iščejo društveniki Zvezinega tajnika vsak dan ob vsaki uri. Brez ozira na to, da mora zvezini tajnik velikokrat na predavanja, opozarjamo društva, da lahko z njim govorijo v Zvezinih prostorih vsak ponedeljek in četrtek dopoldne. Zvezini prostori se nahajajo na Corso Verdi 37 v isti ulici, kot je glavna pošta. V slučaju, da pisarna ni odprta, lahko vpišejo svoje zahteve v dopisno knjigo, katero dobe v prostorih Zadrúžne tiskarne na Placuti.

7. Društva, katera žele predavati, naj javijo dan in vsebino vsaj teden prej. Pisma naj naslavljajo izključno le na sledeči naslov: Tajništvo Prosvetne Zveze, Corso Verdi 37. Dogaja se, da se drugače pisma izgube in ne pridejo na pravi naslov.

Pozivljamo ponovno vsa društva, naj se omenjenih navodil natančno drže.

Okrožja.

Zapisnik zadnje okrožne seje so do sedaj poslala naslednja okrožja: idrijsko, srednje in dolnje vipavsko, kobariško, gregorčičevo, cerkljansko in baško. Kje so pa zapisniki drugih okrožij? Gg. okrožni tajniki naj jih nemudoma pošljejo! Tekom štirinajstih dni naj imajo vsa okrožja redne seje širšega odbora, pri katerih naj obravnavajo naslednje točke: 1. Občni zbor Prosvetne Zveze, 2. Revizija okrožja, 3. Delo v zimski sezoni,

4. Naš čolnič. Zapisnikov pričakujemo najkasneje do 18. oktobra.

Snuje se novo okrožje za Miren in okolico. Upamo, da bodo pripravljena dela v kratkem zaključena.

Društva.

Iz *Mirna* nam poročajo, da je telovadni nastop mirenskega odseka, dne 26. avg. lepo izpadel. Vrsto telovadcev na orodju je vodil br. Kolavčič. Navdušenja med člani je dovolj, pri manjkajo jim samo primerna telovadnica.

Vrhpolje. Naš dekliski krožek je obiskal odposlanec Prosv. Zveze in nam ob tej priliki dal važnih navodil in poguma. Pri euh. slavnostih v Logu smo nastopile s sestrami iz Sv. Križa pri sprevodu. Uvedle smo v krožek redne dekliske večere.

Gabrije pri Mirnu. Naše društvo »Skala« je začelo delovati. Igrali smo igro »Tri sestre« in »Za letovišče«. Občudovali smo igralce, ki so za prvi nastop igrali prav zadovoljivo. Pri prireditvi je udarjal Tamburaški zbor iz Mirna in lepo prepeval pevski zbor iz Orehovlj. Društvo se pripravlja zopet na novo prireditve.

Miren. Pri prireditvi Slov. izobr. društva v Mirnu so nastopili tudi naši telovadci. Razen dveh tovarišev iz Črnič in Batuj so bili drugi vsi člani domačega odseka. Nastopili so na drogu in bradlji; vaje so dokaj dobro izvajali, tako da so želi pri občinstvu mnogo pohvale in priznanja.

Pri fantih, ki so razen tovariša Kolavčiča, sami mladi telovadci, ki so se začeli vežbati šele po vojski, je opaziti dokaj zanimanja za telovadbo. S svojim nastopom v Mirnu so pokazali, da so v razmeroma kratkem času dosegli veliko uspeha. Upamo, da se nadalje še bolj oprimejo dela in s tem navdušijo še druge in nas bo več in več, zakaj:

Telesa moč, duha krepost
ta vzor je lepi tvoj, mladost.

Gorica. Prosvetno društvo »Mladika« v Gorici se je tekom prvega polletja lepo razvijalo. V društvu obstoja fantovski in dekliški odsek, ki imata redno tedenske fantovske in dekliške večere. Pevski odsek sestavljata moški in mešani zbor. Knjižnica redno posluje vsako nedeljo dopoldne. Dramatični in telovadni odsek smo sicer tudi ustanovili, toda vsled pomanjkanja prostorov ne deluje nobeden. Društvo je priredilo več društvenih večerov in izlet na Čaven. Pred mesecem se je poročil vrli društveni podpredsednik g. Al. Sarđoč z vneto članico gč. A. Bratuž. Obema tem potom najprisrčneje častitamo. Želimo, naj bi se merodajni gospodje zavzeli za to, da vendar enkrat dobimo primerno dvorano.

Vipava. Dovolite g. urednik, da napišem tudi jaz par vrstic v »Naš čolnič«. Pri slovesnem obhodu o priliki euharističnega kongresa v Logu, sem opazila med procesijo tudi članice dekliških odsekov. Reči moram, da so napravile ne samo name, temveč tudi na številne tovarišice najboljši vtis. Kako lepo bi bilo, ko bi se ti dekliški odseki ustanovili tudi po drugih župnijah, kjer je toliko deklet, ki ne vedo kam in zato dirjajo na plesišča. Ali ne bi bilo mogoče začeti že to jesen? Dekleta, zdramimo se!

Iz Sužida pri Tolminu. Še vedno živimo. Zadnji čas smo sklenili nabaviti si tamburice. Ne vemo pa, kam naj le obrnemo. Bi-li nam ne vedli svetovati? — Tamburice so na ponudbo v Komnu. Obrnite se na naslov: I. Nemeč, dekan, Komen, Comeno. Ured.

Lom pri Kanalu. Naše izobraževalno društvo se pridno giblje. V tekočem letu smo priredili že več veselice. Zadnji čas je predaval v našem društvu odposlanec Prosvetne Zveze, kateremu smo za njegov govor iz srca hvaležni. Zahvala za uspešno prospe-

vanje našega društva gre g. predsedniku, tukajšnjemu organistu.

Avče. Na Snežnico smo obhajali slovesno proslavo enoletnega društvenega obstoja. Poleg pevskih točk so igralci nastopili pri igri »Užitkarji« in jo zadovoljivo prednašali. Notranjo proslavo društvene obletnice smo pa praznovali z nagovorom zastopnika Prosvetne Zveze in s petjem v ožjem krogu. Društvu želimo ob priliki obletnice uspešnega razvoja tudi v bodoče.

Marijino Celje. Dne 9. septembra so priredili fantje iz Avč, Kanala in Zapotoka izlet v Marijino Celje. Ob tej priliki je govoril zbranim fantom odposlanec Prosvetne Zveze g. Kemperle. Uspeh tega izleta je bil ta, da so sklenili tudi fantje iz Zapotoka in Marijinega Celja, da se organizirajo. Naj bi ta sklep tudi uresničili

Listnica uredništva.

Številka za september se je vsled spremembe tiskarne nekoliko zakasnila. V to številko še nismo mogli za enkrat sprejeti »Dijaškega vestnika«, kar nam naj tovariši dijaki oprostite. Dopise za prihodnjo številko pričakujemo do 10. oktobra.

Uredništvo.

Posnemajte!

Prosvetne Zveze so se spomnili z darovi: Društvo »Soča« v Oslaviji in gosp. Rudolf Terčelj iz Šturij. Kaj pa drugod?

Uvažujte

članke, katere prinaša »Naš čolnič«. Prebirajte jih skupno pri društvenih večerih!

Agitirajte

povsod za »Naš čolnič«. Oni, ki nam pošlje deset novih naročnikov, dobi list brezplačno!

Odgovorni urednik: R. Orel.

Tisk Zadrúžne tiskarne.